

Kennismaking met een geestelijk verzorger

- 1.) Vertel ons iets meer over de weg die je hebt afgelegd om te komen waar je nu bent? Welke invloeden in jouw leven hebben er toe geleid dat je humanistisch geestelijk verzorger bent geworden? Hoeveel jaar ben je al humanistisch geestelijke verzorger?**

Ik ben in 1965 geboren in een atheïstisch gezin. Mijn ouders vonden dat ik grootgebracht moest worden met het idee dat iedereen gelijkwaardig is en niemand de waarheid in pacht heeft. Tot mijn twaalfde jaar ging ik naar een basisschool in Zeist. Op die school was veel vrijheid. Leerlingen werd ook verteld dat ze zich verantwoordelijk moesten voelen voor hun eigen daden. Tijdens mijn middelbare schooltijd werd mijn moeder ernstig ziek. Ze kreeg de ziekte Multiple Sclerose. Voor ons gezin een heftige tijd. Waarom wordt de liefste vrouw van de wereld ongeneselijk ziek? Als er een god is waarom doet hij dit ons aan? Een antwoord dat god zijn wegen ondoorgrondelijk zijn, vind ik te gemakkelijk en onvoldoende. Ik ben door de ziekte van mijn moeder nog meer over de zin van het leven zelf gaan nadenken. Uiteindelijk ben ik gaan studeren aan de Universiteit voor Humanistiek. Een geweldig mooie en interessante opleiding. In vier jaar tijd studeerde in cum laude af. Vrijwel direct daarna heb ik bij de Dienst Humanistisch Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht gesolliciteerd. Ik werk nu zeventien jaar voor de dienst. Per 1 juni a.s. word ik hoofd van dienst van 38 humanistisch raadsliden. Ik vind dat een hele eer.

- 2.) Soms vragen mensen “Hoe kan een geestelijk verzorger niet in god geloven?” Kun je ons iets meer vertellen over je werk, en welke onderdelen daarvan vereisen het geloof in god?**

Niets wat ik doe, vereist het bestaan van een hogere macht. Mijn vertrekpunt is de mens. Ieder mens heeft vragen naar de zin van het bestaan, gelovig of niet. Het is iets wat bij de mens hoort. Er is een tijd in de menselijke ontwikkeling geweest dat er helemaal geen georganiseerde godsdiensten waren. In iedere levensbeschouwing of godsdienst staan twee vragen centraal: 1. Hoe komen wij aan kennis? en 2. Hoe weten wij over goed en kwaad? Als humanist vertel ik altijd dat ik veel waarde hecht aan wetenschappelijk onderzoek. Dat ik denk dat wij onze kennis kunnen uitbreiden door goed en zuiver waar te nemen en te toetsen of die kennis ook klopt. Een christen zal dat misschien ook vinden. Zij beroepen zich echter ook op profetieën, op visioenen en op openbaringen. Dit soort kennis is voor mij als humanist geen geldige kennis omdat het niet te controleren is. Als het gaat om goed en kwaad vertel ik altijd dat er een voor-christelijke tijd is geweest. Ik denk dat de mensen in de oertijd ook waarden en normen hadden. Al was het alleen maar gericht om als groep te overleven. Waar mensen samenwerken, ontstaan afspraken over goed en kwaad, daar heb je geen godsdienst voor nodig. Moraal komt uit de mens zelf niet uit een geloof in een hogere macht. In de zeventien jaar dat ik bij Defensie werk, heeft slechts eenmaal een keer iemand een beroep op mij gedaan om samen met hem te bidden. Militairen, veteranen en het thuisfront komen in de eerste plaats naar mij toe omdat zij mij kennen, mij vertrouwen. Ik spreek de taal, weet wat zij meemaken. Soms gaan de gesprekken over alledaagse dingen en dat is goed. Mijn motto is: “Ik praat ook met mensen als het goed met ze gaat!” Het hoeft niet altijd over problemen over zware onderwerpen te gaan.

- 3.) Zijn er door de jaren heen uitdagingen geweest waar je mee moest leren omgaan, speciaal in relatie tot andere geestelijk verzorgers die jouw werk niet accepteerden, die niet direct het concept van een geestelijk verzorger die niet in een hogere macht gelooft, begrijpen?**

In de Nederlandse krijgsmacht voel ik mij volledig geaccepteerd; ook door de andere denominaties. Het zijn vooral mijn voorgangers in de jaren zestig en zeventig die strijd hebben moeten leveren. In die zin kwam ik in een gespreid bedje. Soms vraagt een christelijk geestelijk verzorger nog wel eens waar ik mijn inspiratie vandaan haal. Als je daar een antwoord op hebt dat dat kunst, mijn medemens of de cultuur en literatuur kan zijn, wordt dat meestal wel begrepen. Waar het niet zo goed wordt

begrepen is in het buitenland. Omdat ik een paar keer op uitzending ben geweest, heb ik geestelijk verzorgers uit andere landen ontmoet. Ik zoek ze ook altijd op. Bij hen merk ik toch heel vaak zwart wit denken en onbegrip. Als je volgens een aantal van hen niet in god gelooft dan moet je wel de duivel aanbidden. Dit zou je in Nederland niet zo snel horen. Ik denk dat er bij geestelijk verzorgers in andere landen ook vaak angst voor het onbekende achter zit. Gelukkig nemen wij als humanisten bij de Nederlandse krijgsmacht tegenwoordig deel aan de International Military Chief of Chaplains Conference. Zelf heb ik daar al eens aan deelgenomen. Je ontmoet hier veel geestelijk verzorgers uit andere landen en dat geeft mij de gelegenheid uit te leggen wat ik als humanist doe. Ze leren dan vanzelf zien dat wij een gelijkwaardige en gerespecteerde partner voor andere geestelijke verzorgers in Nederland zijn.

4.) Wat is volgens jou het meest humoristische moment tijdens je loopbaan als humanistisch geestelijk verzorger? Wat leerde je van dat moment bijvoorbeeld over het leven, de mensen, jezelf?

Ik weet niet of het het meest humoristisch moment uit mijn loopbaan is maar tijdens mijn uitzending naar Ethiopië ontmoette ik een Canadese pater. Hij vertelde mij dat zijn dienst jaarlijks een prijs uitreikt aan die rooms-katholieke collega die het afgelopen jaar de meest domme vraag heeft gesteld. Afgelopen jaar was de prijs gegaan naar diegene die gevraagd had of je ook geestelijk verzorger kan zijn zonder in god te geloven. Ik vertelde hem dat ik het levende bewijs ben dat dat kan en dat de prijs maar weer teruggegeven moest worden omdat het helemaal geen domme vraag is. Humor is enorm belangrijk in ons werk. Dit geldt ook voor militairen. Het relativeert en zorgt dat je soms ook op een afstand naar jezelf kunt kijken en om jezelf kunt lachen. Mensen die niet om zichzelf kunnen lachen, zijn vaak niet de leukste mensen om mee om te gaan. Ik hecht veel waarde aan gelijkwaardigheid. Mensen die zich beter voelen dan een ander door hun levensbeschouwelijke opvattingen en die dit met geweld willen opleggen zijn gevaarlijk voor de samenleving. Ik geloof in vrijheid van denken en geweten. Ik heb niets met dogma's of de eeuwige waarheid.

5.) Wat denk je dat de toekomst brengt voor humanistisch geestelijk verzorgers bij defensie? Wat zou je bij anderen willen aanmoedigen die niet in god geloven en de humanistisch geestelijke verzorging willen steunen?

De humanistische geestelijke verzorging zal in de toekomst alleen maar waardevoller voor militairen, veteranen en hun thuisfront worden. In Nederland zet zich de secularisatie nog steeds door en het gaat hard. Toch hebben mensen behoefte aan bepaalde kaders in het leven. Heel veel Nederlanders hechten aan zelfbeschikking. Kijk naar de discussie over euthanasie en abortus. Wij hebben daar in Nederland een heel afgewogen en onderbouwd beleid voor ontwikkeld. Veel mensen in Nederland onderschrijven humanistisch uitgangspunten zonder dat zelf zo te benoemen. Het is onze taak dat verder te duiden en in de krijgsmacht te vertellen. Internationaal zal ook het belang van de humanistisch geestelijke verzorging alleen maar toenemen. In denk dat de invoering van humanistisch geestelijke verzorging in de Verenigde Staten alleen maar een kwestie van tijd is. Ik zou graag een keer in het Pentagon uit komen leggen waarom de humanistisch geestelijke verzorging in Nederland zo'n succes is en waarom militairen, veteranen en hun families dit als zeer waardevol beschouwen. We zijn in Nederland als meer dan vijftig jaar een betrouwbare en gewaardeerde partner voor Defensie, militairen en andere geestelijk verzorgers. Ik zou denken dat de Verenigde Staten daar haar voordeel mee kan doen. Wij hebben het bewezen dat het kan en dat wij er toe doen!

6.) Onder humanisme wordt over de wereld verschillende dingen verstaan. Hoe definiëren mensen in Nederland 'Humanisme'?

Het humanisme is de levensbeschouwing waarin de mens en de menselijke ontwikkeling centraal staan. Het humanisme vertrouwt op de eigen kracht van mensen, dat ieder individu zelf kan nadenken, zelf kan oordelen en binnen de mogelijkheden het eigen leven inhoud kan geven. Een humanist gaat graag het debat aan en is nieuwsgierig naar nieuwe inzichten. Een onderzoekende,

vrijzinnige geest die de wereld wil begrijpen. In het humanisme kunnen twee belangrijke motieven en inspiratiebronnen worden onderscheiden: 1. Het ideaal van een menswaardig bestaan voor allen
2. Het ideaal van autonomie, individuele vrijheid en het ontwikkelen van het vermogen zelf na te denken. Zelf denken, samen leven. Ieder mens is anders, en deze verschillen zijn wat humanisten betreft goed en waardevol. Het gaat er in de humanistische levensbeschouwing dus niet om dat iedereen hetzelfde doet of vindt, het gaat erom dat mensen proberen hun leven zo in te richten dat het voor hen waardevol en betekenisvol is, dat ze zich erin herkennen, dat ze een leven leiden dat voor hen als individu waardevol en betekenisvol is. Dat kan voor iedereen anders zijn. Er zijn wel punten die de meeste humanisten in Nederland gemeen hebben.

- Ze gunnen ieder individu een menswaardig bestaan;
- Ze wijzen elke vorm van fundamentalisme of meningsvorming onder dwang af;
- Ze beschouwen democratie als optimale bestuursvorm en waarborg tegen machtsmisbruik;
- Ze zijn principieel voorstander van de scheiding tussen kerk en staat;
- Ze wijzen discriminatie op grond van sekse, ras, afkomst, geaardheid, leeftijd en levensovertuiging af;
- Ze staan een tolerante samenleving voor die gebaseerd is op gedeelde waarden, maar die ook ruimte geeft om eigen verantwoordelijkheden in te vullen;
- Ze komen op voor gelijke behandeling van humanisten waar die zijn achtergesteld ten opzichte van andere levensbeschouwelijke oriëntaties;
- Ze doen al het mogelijke om scholing en vorming zo toegankelijk mogelijk te maken;
- Ze komen openlijk uit voor hun humanistische levensovertuiging en zijn tot discussie daarover bereid en
- Ze erkennen dat twijfelen en het herzien van je mening altijd mogelijk is, als gevolg van nieuwe ervaringen of informatie.

Hoofdkrijgsmachtsraadsman

Kolonel drs. Erwin A. Kamp

Website: www.erwinkamp.nl

Facebook: www.facebook.com/erwin.a.kamp

Twitter: @ErwinKampD66

LinkedIn: https://www.linkedin.com/in/erwinkamp?trk=nav_responsive_tab_profile

YouTube: <https://www.youtube.com/user/humanist9>